

„Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból” nagykereskedelmi piacról az 1. piacelemzési körben hozott határozat rövid összefoglalása

A határozat száma: DH-664-138/2005. (2005.05.17.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. 2003. február 11-én megjelent Ajánlása (a továbbiakban: **Ajánlás**) Mellékletében 8. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte. A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piac megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A **híváskezdeményezési szolgáltatás**: hálózati (alap)szolgáltatás, a hívás továbbítása a hívó előfizető hozzáférési pontjáról az összekapcsolási pontig. A vizsgált piacot mindegyik nyilvános, rögzített helyű telefon szolgáltató esetében a következő, forgalmi jellegű és kiegészítő szolgáltatások együttese képezi:

- saját előfizető által kezdeményezett helyi és belföldi telefonhívások továbbítása a híváskezdeményezési szolgáltatást igénybevevő (továbbiakban: jogosult) szolgáltató hálózatának összekapcsolási pontjára;
- saját előfizető által kezdeményezett nemzetközi telefonhívások továbbítása a jogosult szolgáltató hálózatának összekapcsolási pontjára;
- saját előfizető által kezdeményezett Internet hívások továbbítása az Internet híváskezdeményezés szolgáltatást kérő szolgáltató hálózatának összekapcsolási pontjára, amennyiben az Internet hívószám erre utaló információt tartalmaz,
- forgalom mérés és a forgalmi díjak számlázása a szolgáltatást igénybevevő jogosult szolgáltató felé;
- előfizetői számlázási adatok átadása a jogosult szolgáltatónak;
- közvetítőválasztás beállítása saját hálózatában a hívásoknak a jogosult szolgáltató részére történő átadása érdekében;
- a saját előfizető közvetítő előválasztásának programozása a saját hálózatban;
- együttműködés a szolgáltatást igénybevevő szolgáltatóval a hibakeresés és a hibaelhárítás terén;
- kiegészítő szolgáltatások.

A nagykereskedelmi szinten lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során a Tanács azt vizsgálta, hogy a híváskezdeményezés nagykereskedelmi szolgáltatás helyettesíthető-e más nagykereskedelmi szolgáltatással.

A vizsgált időszakban a híváskezdeményezési forgalmi szolgáltatás egyetlen alkalmazási területe a közvetítőválasztás (korábbi nevén: szolgáltatóválasztás) volt. A szolgáltatást igénybevevő előfizetőnek nincs lehetősége arra, hogy egy adott hívás közvetítőválasztással történő kezdeményezéséhez másik szolgáltatót vegyen igénybe. Mivel a közvetítőválasztással kezdeményezett hívások forgalmi díját az előfizető a közvetítő szolgáltatónak fizeti, a híváskezdeményezési díjba az előfizetőnek nincs beleszólása. Egy adott előfizető másképpen pedig nem érhető el. Ebből következően a Kötelezett Szolgáltatók kvázi monopolhelyzetben vannak, így a híváskezdeményezési piacon nem lehet keresleti helyettesítésről beszélni.

A **kínálati helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta a szóba jöhető vállalkozásokat, melyeknek hálózata alapvetően alkalmas közvetítőválasztás szolgáltatás nyújtására. Megállapította, hogy három ilyen lehetséges vállalkozás típus létezik, melyek részben alkalmas infrastruktúrával rendelkeznek:

1. vezetékes műsorelosztó szolgáltatók

2. nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,
3. áramszolgáltató vállalatok.

A Tanács megállapította, hogy a piactalépés a meglévő korszerű infrastruktúrán túlmenően jelentős beruházásokat igényel. Így a Tanács megállapította, hogy kínálati oldalról helyettesítő hatás nincs.

A Tanács a piac **földrajzi kiterjedését** a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozza meg. A legfontosabb vizsgálandó tényezők ennek során a következők voltak:

- Helyi hálózattal való lefedettség,
- Jelentős előfizetői bázis megléte,
- A szolgáltatás bejelentése, valamint a lekötött és/vagy kijelölt számmezők az egyes számozási körzetekben
- Egyetemes szolgáltatási terület kiterjedése.

A vizsgálat eredménye alapján a Tanács megállapította, hogy a számozási körzetek egyenkénti megvizsgálásával és fokról fokra haladó csoportosításával végső soron 5 db olyan földrajzi piac határozható meg, amelyek egymástól a nyújtott és igénybevett szolgáltatásokat tekintve nem, csak földrajzi területükben különböznek, és együttesen lefedik Magyarország egész területét. Ezek a Matáv Rt., az Emitel Rt., a Hungarotel Rt., az Invitel Rt. és a Monor Telefon Társaság Rt. által ellátott számozási területek.

II. Érintett piac vizsgálata

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

A Tanács megállapította, hogy a vezetékes piacokra történő belépés tekintetében adminisztratív és jogi korlátok lényegében nincsenek.

A strukturális korlátokat illetően új hálózat létesítése jelentős beruházással, és így az elsüllyedt költség veszélyével jár.

A Tanács megállapította, hogy a meghatározott piacokon a verseny a vizsgálati időtávon belül nem közeledik a hatékony versenyhez, valamint, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piacok szabályozásához.

Fentiek alapján szükséges a piacelemzés elvégzése és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölése.

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés;
- a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés;
- vertikális integráció;
- választékgazdaságosság.

A Tanács megállapította, hogy a meghatározott 5 érintett piac mindegyikében található olyan volt koncessziós szolgáltató, mely közel 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik a saját hálózata által meghatározott piacokon. Az érintett piacokon a nehezen megkettőzhető infrastruktúra fölötti ellenőrzést ugyanazok a szolgáltatók gyakorolják, amelyek egyébként is döntő piaci részesedéssel bírnak. A vertikális integráció a vizsgált piacok esetében fennáll.

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a verseny nem eléggé hatékony és a következő vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek a vizsgált piacokon:

Matáv Rt.
Invitel Távközlési Szolgáltató Rt.
Hungarotel Távközlési Rt.
Emitel Távközlési Rt.
Monor Telefon Társaság Rt.

IV. Kötelezettségek kirovása

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacon az említett JPE-vel rendelkező szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az ex ante szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy a JPE-vel rendelkező szolgáltatók ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

A Tanács a piacelemzés lefolytatását követően megállapította, hogy a jelen gazdasági környezetben nem kellően hatékony a verseny; lehetőség van túlzó árazásra, illetőleg keresztfinanszírozásra; információ visszatartásra; valamint indokolatlan előírások, illetve követelmények kialakítására, így továbbra is szükség van az alábbi nagykereskedelmi kötelezettségek kirovására:

- átláthatóság, RIO;
- számviteli szétválasztás;
- költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége (benne a nem Matáv koncessziós szolgáltatók részére kedvezmény: ezen referenciaajánlat összeállítására kötelezett szolgáltatók esetében nem szükséges LRIC modell összeállítása, amennyiben az alkalmazni kívánt ár a benyújtáskor hatályos Matáv árat 40%-nál jobban nem haladja meg.);
- hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

1. A Gazdasági Versenyhivatal fontosabb észrevételei

A GVH észrevételében a határozattervezet rendelkező és indokoló részével nagyrészt egyetértett, de megfontolásra javasolta az Emitel Rt., a Hungarotel Rt., az Invitel Rt. és a Monortel Rt. esetében a híváskezdeményezés nagykereskedelmi díjának szabályozásával kapcsolatos felvetéseket, melyek ezen szolgáltatók számára adott, a költségmodell kiváltását célzó 40%-os kedvezmény indokoltságával és indoklásával foglalkoztak.

A GVH további észrevételei inkább formai, illetve technikai jellegűek voltak, mely felvetésekre a Tanács részletes választ adott.

2. Szolgáltatók és társadalmi szervezetek fontosabb észrevételei

A határozat tervezetéhez a Matáv Rt., az Invitel Rt., a Hungarotel Rt., a Tele2 kft., a Pantel Rt., a GTS-Datanet kft., valamint a Vodafone Rt. adott észrevételeket. A főbb észrevételek a

híváskezdeményezési díjak költségalapú, aszimmetrikus szabályozására (különös tekintettel a 40%-os kedvezmény indoklására és indoklására), a konkrét kötelezettségek kiszabásával kapcsolatos kérdésekre, a kötelezettségek végrehajtását előíró (számviteli szétválasztási, illetve költségmodell készítési) mellékletek értelmezésével, illetve végrehajtásával kapcsolatos kérdésekre, valamint a nagykereskedelmi vonalbérlet (WLR) bevezethetőségének lehetőségére vonatkoztak. Ezeket a Tanács megválaszolta, illetve egy részüket a végleges határozatban figyelembe vette.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság kiegészítő információt kérő levelet írt, amelyben kérték kifejtetni azon küszöbértékre vonatkozó további megfontolásokat, mely alapján a döntéstervezet szerint a Tanács az Invitelt, Hugarotelt, Emitelt és Monortelt felhatalmazza, hogy 40 %-kal magasabban határozza meg kezdeményezési díjait mint a Matáv. A Tanács válaszul részletesebben megindokolta a kedvezménnyel kapcsolatos megfontolásait.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság levelében kifejtette, hogy a Tanács mind a bejelentett intézkedéstervezetben, illetve a Bizottság információérésére adott válaszban megadott indokolás gyakorlatilag nem teszi lehetővé azt, hogy a Bizottság a 40%-os küszöbértékről megállapíthassa, hogy vajon ez a javaslat az azonosított probléma jellegén alapul, s arányos illetve indokolt-e. A Tanács rámutatott arra ugyan, hogy e 40 %-os küszöbérték meghaladja a helyi koncessziós szolgáltatók valós méretgazdaságossági különbségét, de kevesebb, mint a Matáv és a kisebb szolgáltatók jelenlegi díjainak különbsége (38-71%). A Bizottság véleménye szerint azonban a négy szolgáltató vonatkozásában sem a 40 % alkalmassága, sem pedig a díjak ellenőrizhetőségének a költségalapúság közvetlen előírása helyetti alkalmazása nincsen megfelelően alátámasztva. Ezért, a Bizottság felhívja a Tanácsot, hogy a végső határozatában részletezze tovább a 40 %-os küszöbértéknek a négy kijelölt, korábbi helyi koncessziós szolgáltatóra vonatkozó előírása mögötti megfontolásait.

Továbbá a Bizottság emlékezteti a Tanácsot arra, hogy a 10. Implementációs Riport megállapításai alapján a helyi, belföldi és legtöbb nemzetközi kiskereskedelmi díj Magyarországon meghaladja az EU súlyozott átlagát. A Bizottság nincs teljesen meggyőződve arról, hogy a fenti küszöbérték kiszabása a négy érintett, korábbi helyi koncessziós szolgáltató kapcsán (és ezért a LRIC-alapú költségmodell be nem nyújtásának lehetősége) valóban hatékonyan hozzájárul a kiskereskedelmi díjak további csökkenéséhez, illetve, hogy az a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon azonosított problémát megfelelően kezeli.

A fenti észrevételeket a Tanács megválaszolta, ez alapján e határozat-tervezet lényegét nem módosította, de a szükséges indoklást kibővítette.

A Bizottság a határozatot notifikálta.

A Tanács 2005. május 17-én jóváhagyta a DH-664-138/2005. számú, üzleti titokmentes határozatot.